

GYŐSTŐ: POLLACK N. ÉPÍTŐI? TECHN. ÉS SZAKKÖZÉPISK.
HÓWISM. SZAKKÖZÉ

GYŐSTÉS IDEJE: 1974.

TART.: ADATOK A ZAKÁNTI SÜLLŐHEGY NÉPI ÉPÍTKE-
ZÉSÉHEZ

5 lap, 6 rajz, 13 félt

FÖLDRAJZI MUTATÓ: ZAKÁNT

SZAKMUTATÓ: VII, D, N,

X, 2

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

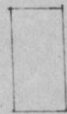
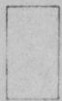
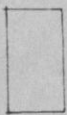
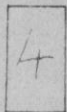
KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖZS

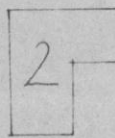
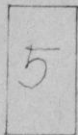
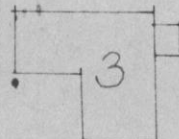
ÁTVEVETVE AZ EGYSÉGES LTK. 2752-es TÉTELE ALÓL

Oletics István

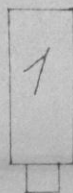
ORTILOS

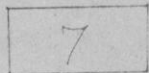
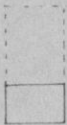
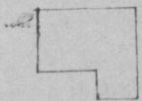
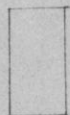
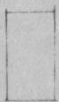
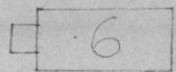
Dedera Ferenc

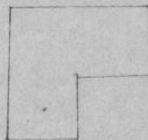
Rákos József

Oletics József

Ivancsics László

ZAKANYTELEP

A ZAKANYI SZŐLŐHEGY HELYSZINRAJZA

PATAK

PATAK

11/36/7

ZÁKÁNYI SZÖLŐHEGY

Pollack Mihály Építőipari Technikum
és Szakközépiskola
Honismereti Szakköre
P É C S

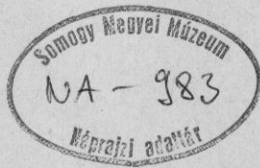

2752

v/36/7

ADATOK A ZÁKÁNYI SZŐLŐHEGY NÉPI ÉPÍTÉSZETÉHEZ

Készítették: Bank Zoltán

Márfi József
Pénzár Árpád
Szekeres Lajos

ADATOK A ZÁKÁNYI SZŐLŐHEGY NÉPI ÉPÍTÉSZETÉHEZ

Felmérésünk tárgyául a zákányi szőlőhegyet választottuk.

Zákány, Somogy megye délnyugati részén helyezkedik el a Dráva mellett. Lakosainak csak fele magyar, a másik része herváth eredetű. Ezt bizonyítják a felmért pincék tulajdonosainak neve is/Iváncsics; Oletics/.

Érdekes, hogy minden présházhoz istálló is épült, melynek falai beronafalak, hogy jó szellőzést biztosítsanak. Az épületek többsége talpasház, falai pedig paticsfalak. A présházakat általában hervát ácsok építették.

Amelyik présházhoz nem készült pince, ott a hűvös szobában tartják a bort. A hűvös szoba ablak nélkül készül.

Abban a helyiségben, amelyben a prés van, általában nem készül mennyezet, így a padlásfeljáró is ide kerül.

A présházakhoz tartozó szőlőben főleg pohát és othellót termelnek, de sok gyümölcsfa is található.

1. sz. présház

Tulajdonos: Oletics József 59 éves vasútas

Lakhelye: Zákány Kossuth Lajos u. 34.

Az épületet 1846-ban építették.

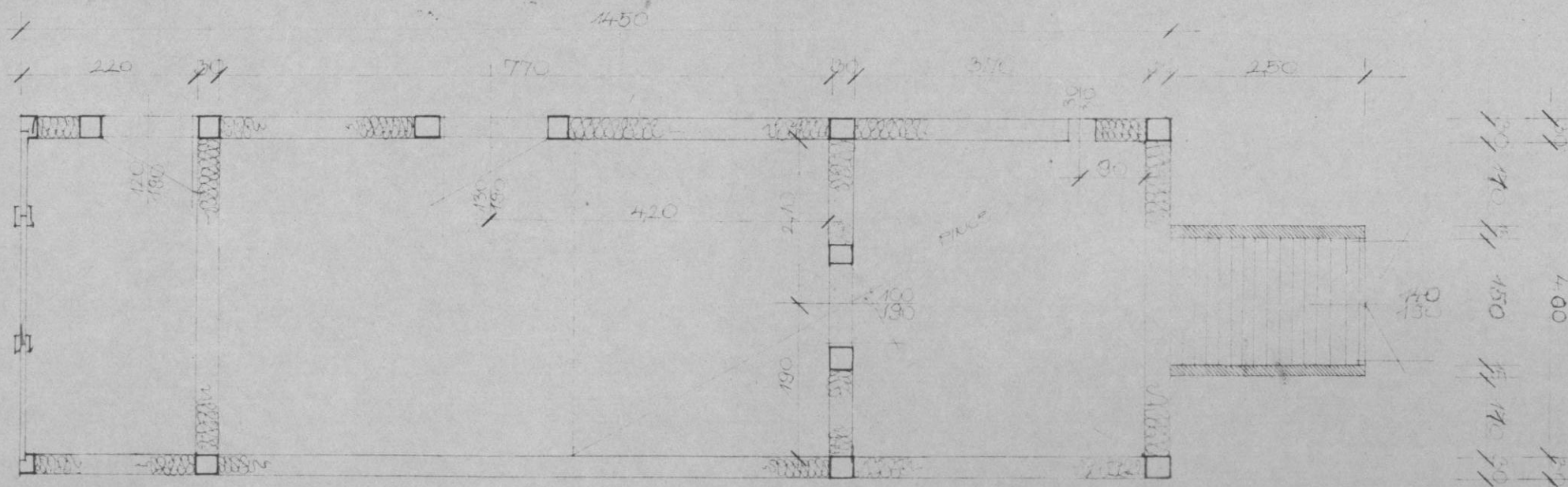
A présház egy része alatt pince van, melynek boltozata téglából készült. Abban a helyiségben amelyikben a prés van, nincs mennyezet, így ide kerül a padlásfeljáró is.

A ház zsufffedeles, de a megrongálódott részeken náddal van fedve. Fala vesszőfonattal megerősített tömésfal /paticsfal/, kivéve az istálló egy oldalát, amely az épület vázát alkotó gerendákba vájt horonyba illesztett, 5-6 cm-es vastag palókból /berona, vesszőfonat/ áll.

A tömésfalnál ezek közé a gerendák közé vesszőfonat kerül.

A présház alapját a falak alatt lefektetett nagy átmérőjű 25 x 30 cm-es gerendák alkotják.

OLETICS JÖZSEF TULAJDONÁBAN LÉVŐ PRÉSHÁZ ALAPRAJZA
M=1:75

AZ 1. SZ. PRÉSHÁZ
ÉSZAKI BORONAFAL HOMLOKZATA

AZ 1. SZ. PRÉSHÁZ
KELETI HOMLOKZATA

4

2. sz. préház

Tulajdonos: Rákes József   64 éves
Lakhelye: Zákány   Szabadság u. 47.

A pincét a Rákes család építette az 1860-as évek elején.

A szőlő 500 négyszögöl, egyharmada noha, a többi othelló, rizling, csemegeszőlő.

A pincében úgynevezett nyomtató prés van.

A nyomtató prés fő része a nyomtató gerenda amely 30-40 cm átmérőjű, 3-4 m hosszú.

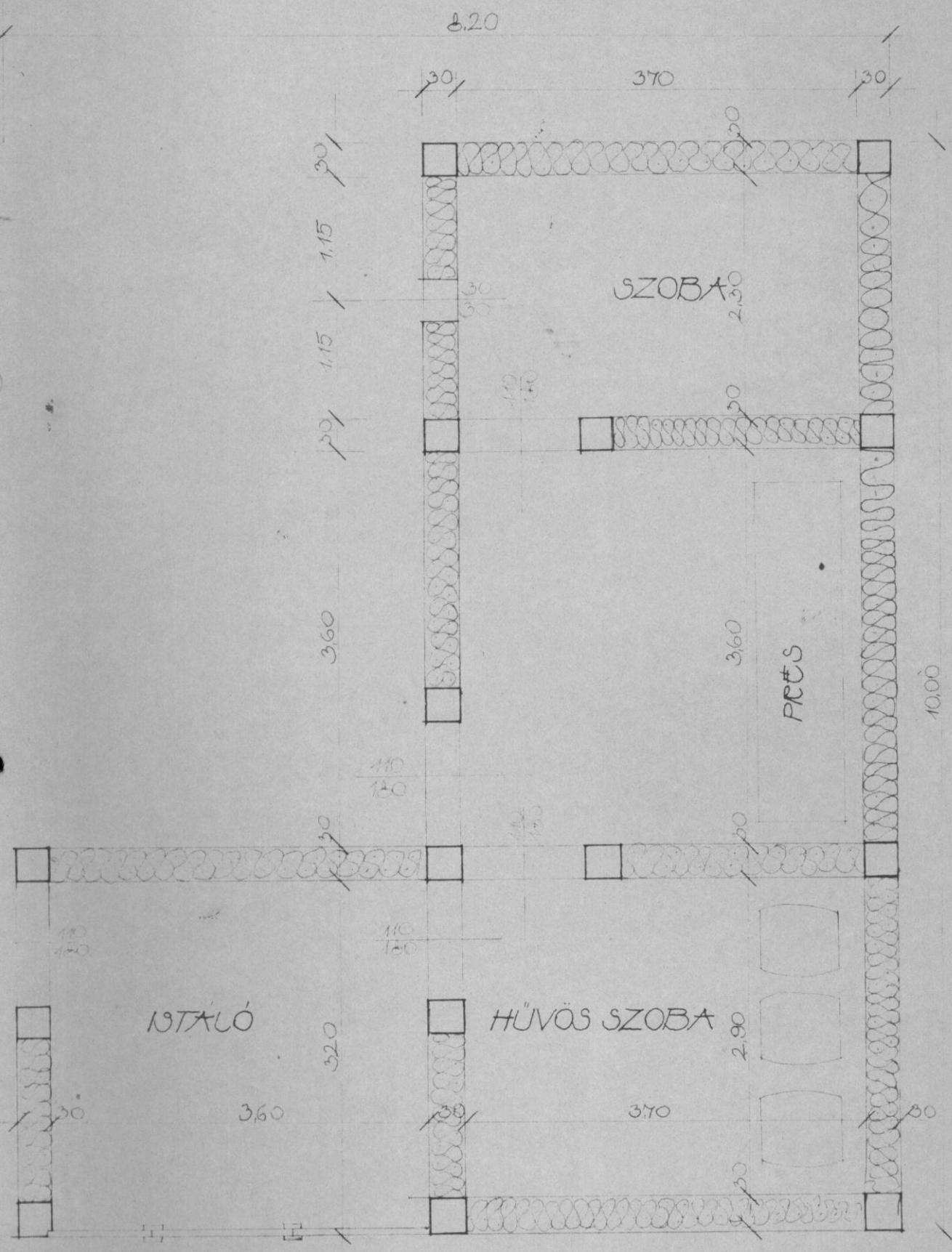
Nehéz fából készítik, hogy nagy súlya legyen. Általában a tölgyfát használják fel erre a célra. E gerenda súlyának segítségével préselnek. Az egyik végén rögzítik a másikat csigával felhuzatják, és aláhelyezik a préskatlant, amelyben a szőlőt helyezik el. Utánna fölékelik a gerengához, és a csigát leengedik.

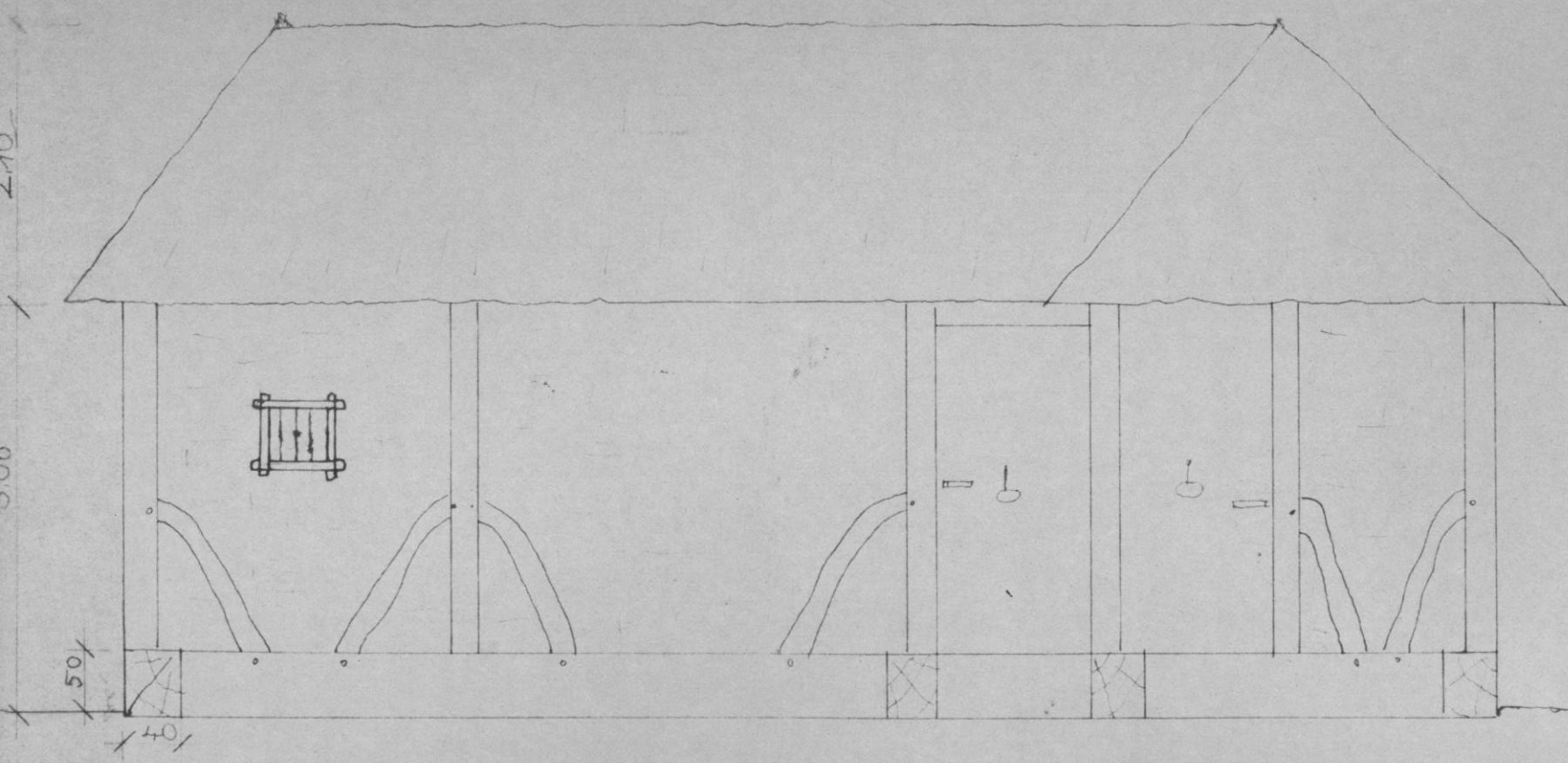
Ezek után a gerenda súlya folyamatosan kinyomja a szőlő levét. Ezeknek a préseknek a készítői horváth ácsok, akik nyáron vándormunkáaként járták a vidéket.

RAKOS JÓZSEF TULAJDONÁBAN LÉVŐ PRÉSHÁZ ALAPRAJZA M=150

RÁKOS JÓZSEF PRÉSHÁZÁNAK DÉLI HOMLOKZATA
M=150

8. 10. 1900

3. sz. présház

Tulajdonos: Dedera Ferenc 65 éves nyugdíjas

Lakhelye: Zákány Szabadság u. 42.

A présház 1855-ben épült. A benne levő présszék, csavarsprés 1881-ben készült.

A szobában érdekes faragású bútoreket találhatunk. /pad, szék, asztal, falipolc./

A padot és az asztalt nagy méretben készítették, így csak az épületben tudták összeállítani az asztalosek.

Az istálló itt is megtalálható a beronafallal együtt.

A padlástérben az állatok takarmányozására szolgáló szénát tárolják.

A présház alá később pincét is vájtak a századforduló idejében. Előtte a bor tárolására a hűvös szoba szolgált.

A 3. sz. PRÉSHÁZ
NYUGATI HOMLOKZATA

A 3. sz. PRÉSHÁZ
ZSUPPFEDÉS

A 3. SZ. PRÉSHÁZ
NYUGATI HOMLOKZATA

3. SZ. PRÉSHÁZBAN
LEVŐ HÁROMLÁBU SZÉK

3. sz. PRÉSHÁZ
KELETI HOMLOKZATA

6. sz. PRÉSHÁZ
NYUGATI HOMLOKZATA DESZKA
OROMPALLAL ÉS KONTYOLT
TETŐVEL

4. sz. présház

Tulajdonos: Oletics István

Lakhelye: Zákány Szabadság u. 87.

A présház az 1850-es években épült.

Sajnos, a tulajdonos nem tudja, hogy pontosan mikor építették.

A présházhoz földbesüllyesztett pince nincs.

A bort a hűvös szobában tárolják, amelynek nincs ablaka, és nevéből adódóan rendkívül hűvös.

Ehhez a présházhoz is tartozik istálló.

Az istállót télen a hideg ellen csutával védik, mint az ahogy a képen is látható.

A borenafal ugyanis nem nyújt megfelelő védelmet a hideg ellen az állatoknak.

Az épület déli részén lévő szobát később épi-~~ku~~tették, mint az északi részt.

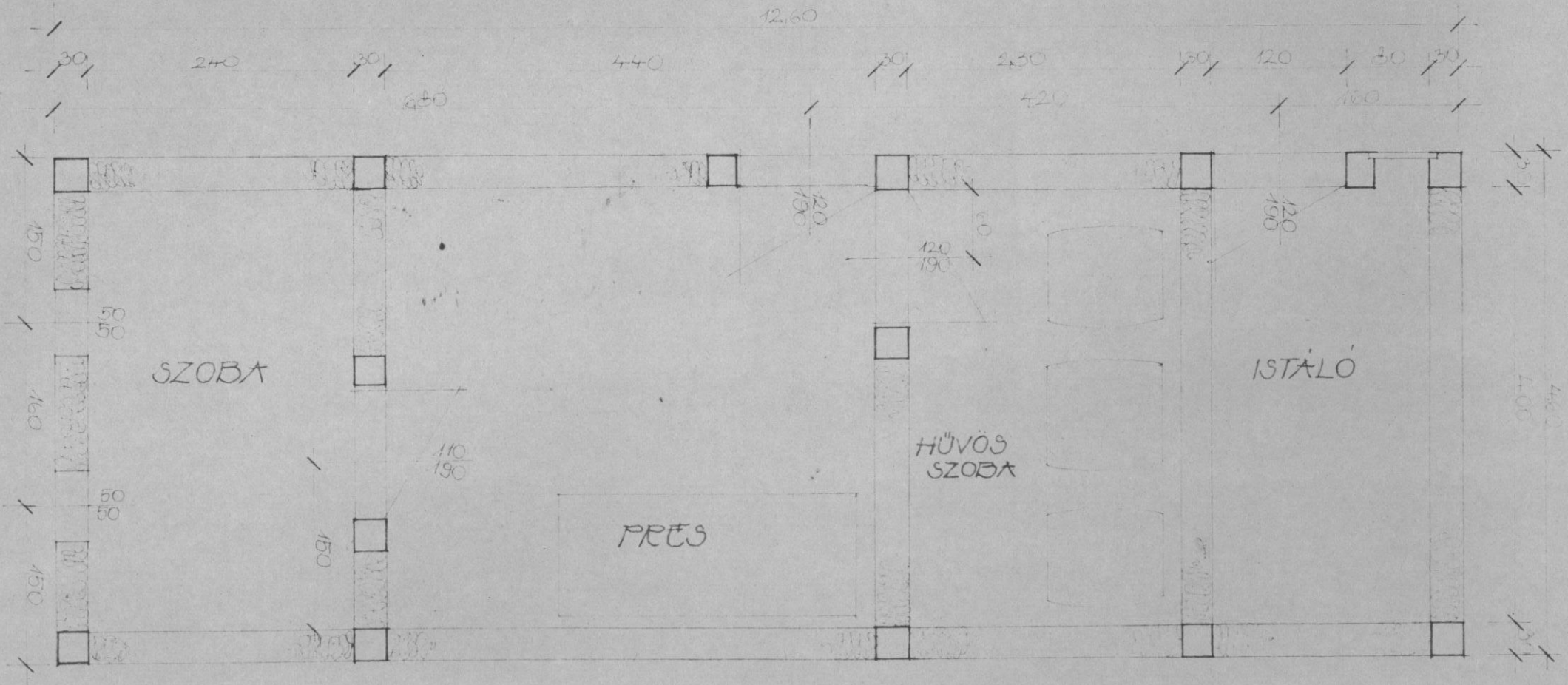
Sok régi edény található a házban, főleg fazekasmunkák/ kancsók, tálak/.

Ezekből kettőt a második képen látni.

Ezen a képen jól kivehető a paticsfal szerkezete is, a karófenatra ragasztott agyagtapasztás.

OLETICS ISTVÁN PRÉSHAZÁNAK ALAPRAJZA
M=1:50

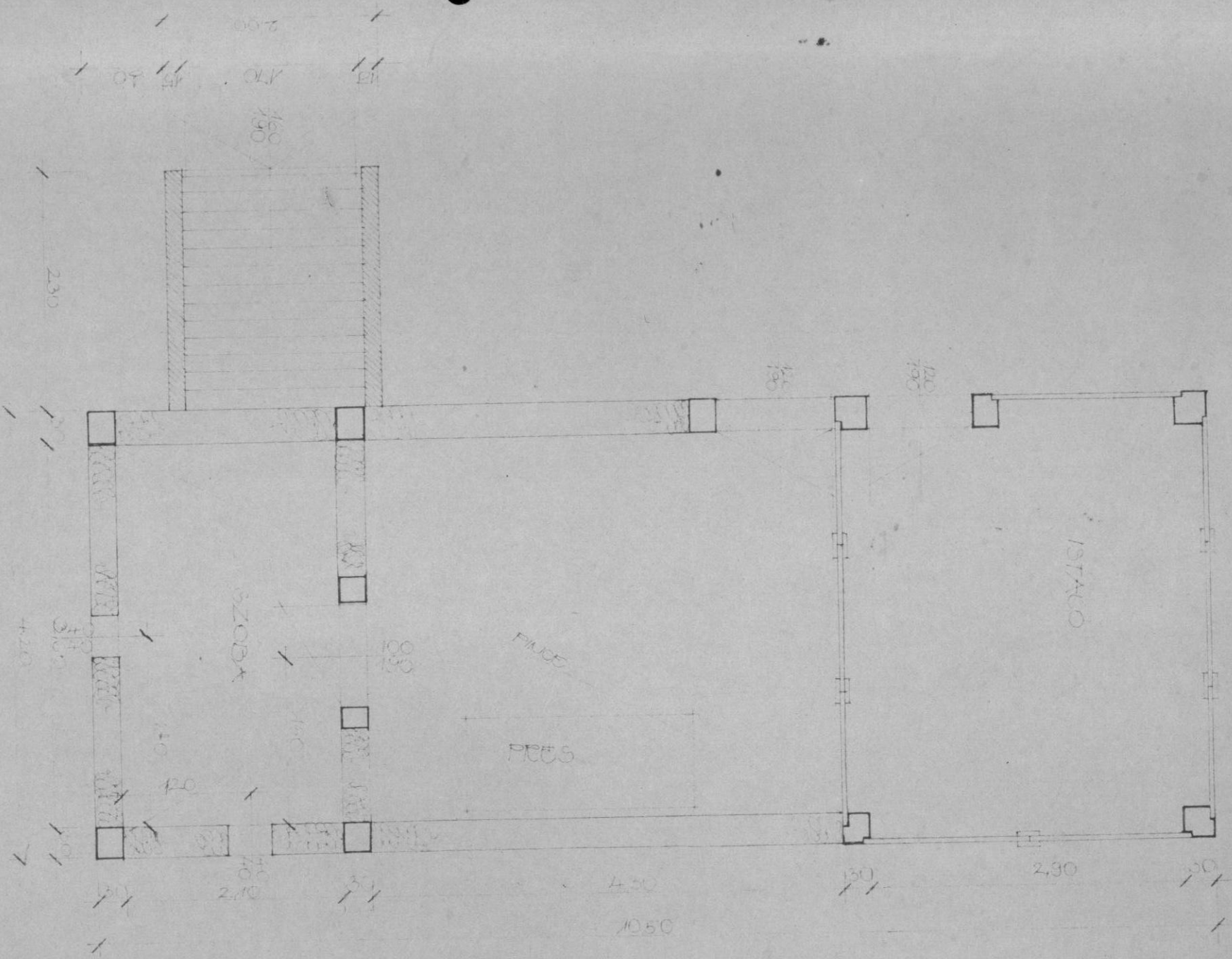

4. sz. PRÉSHÁZ
PATICSFAL CSERÉPEDÉNYEKKEL
/ÉTELTARTÓ ÉS KANTICA/

4. sz. PRÉSHÁZ
NYUGATI HOMLOKZATA

200

170

150

230

150

120

420

420

820

80

PIECE

PIECE

STALLO

80

80

80

240

450

130

230

50

1050

5. sz. PRÉSHÁZ
ISTÁLLÓJÁNAK BORONAFALA

5. sz. PRÉSHÁZ
ÉSZAKI BORONAFAL
HOMLOKZATA

6. sz. PRÉSHÁZ
ÉSZAKNYUGATI HOMLOKZATA

7. sz. prэшáz

Tulajdonos: Iváncsics László 49 éves vasutas

Lakhelye: Zákány Kossuth u. 34.

A pince 1866-ban készült. Horvát kőművesek építették. A benne levő prэшáz 1871-ben készült.

Ez az évszám van belevésve.

A legtöbb pince falában 10 cm-es átmérőjű lyuk található.

Megkérdeztük Laci bácsitól, hogy miért vannak ezek a lyukak?

"Kettős oka van - azért, hogy jól szellőzzön a pince, főképp az erjedés idején, valamint azért, hogy a macskák be tudjanak bújni egerészni."

A pince szapp fedésű, helyenként náddal javították ki. Fala: paticsfal, valamint az istállófal egyik része tölgyfapallóból készített boronafal.

IVÁNCICS LÁSZLÓ PRÉSHÁZÁNAK ALAPRAJZA
M=1:50

